

Att förbättra vår professionella kunskap hjälper oss också att förbättra våra patienters fortlevnad och livskvalitet

Dialys handlar om mer än dialys

Utbildning 2010

Avancerad utbildning för multifiltrat användare

För information kontakta
Göran Wördén telefon 08-594 77 636
Epost goran.worden@fmc-ag.com

Utbildning angående CRRT och adsorption

För information kontakta
Anders Holmberg telefon 08-594 77 627
Epost anders.holmberg@fmc-ag.com

Utbildning för medicintekniker

För information kontakta
Ingwald Wallström telefon 08-594 77 615
Epost ingwald.wallstrom@fmc-ag.com

Övriga utbildningar

För information och anmälningsblanketter till våra utbildningar kontakta
Annika Ralston telefon 08-594 77 637
Epost annika.ralston@fmc-ag.com

Dialys handlar om mer än dialys

Den tekniska utvecklingen går fort och vi har idag avancerad medicinsk utrustning, dialysmaskiner med många olika funktioner, biokompatibla PD-lösningar och dialysmembran till vår hjälp. Vi uppdaterar vår utrustning och vill ge patienterna så bra behandling som möjligt. Mitt i detta finns dialyspersonalen; läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, sjukgymnaster, dietister och kuratorer som tillsammans gör att vi idag har ett gott omhändertagande av våra patienter.

För att man som personal skall kunna sköta den medicinska utrustningen krävs givetvis att man får utbildning och för att våra patienter skall må bra krävs också att man ser och bemöter deras behov på ett bra sätt. Detta kräver kunskap och engagemang. Att vara motiverad för sitt arbete är viktigt och kräver också kontinuerlig "uppdatering". Ett sätt är att stimuleras genom att få delta i olika utbildningar och givande diskussioner med kollegor och arbetskamrater, inte bara från den egna utan även från andra avdelningar.

Genom vårt utbildningsprogram vill vi ge vårt bidrag till detta, både med utbildning om de rent dialysmässiga parametrarna men också genom att ge tillfälle till de diskussioner och den eftertanke som föder goda idéer och skapar motivation till ett fortsatt bra omhändertagande av patienterna.

Dialys handlar om mer än dialys

Vad hände under 2009?

Det är alltid intressant att titta tillbaks och göra en summering av året som gått. Har vi fullföljt våra intentioner? Har vi genomfört de utbildningar vi planerat och önskat eller har inte tiden räckt till? Hur har de fallit ut, hur har utvärderingarna varit? Och kanske viktigast av allt – vad skall vi ta med oss till nästa år och vad behöver vi förändra?

Under 2009 har vi haft ett stort antal basutbildningar för både PD- och HD-personal. Inom PD har dessa ibland varit enbart teoretiska och ibland kopplade till ett mer praktiskt ämne, t ex handhavande av Sleep-Safe. Basutbildningarna har nått både PD- och HD-personal samt personal från vårdavdelningar.

Vi har också genomfört ett introduktionspaket för PD-sköterskor med basutbildning och avancerad utbildning, teoretisk såväl som praktisk. Detta har sedan kompletterats med en satsning på att uppdatera vårdavdelningens kunskaper om PD och närliggande ämne såsom nutrition.

Nätverksträffarna för PD-sköterskor har fortsatt, med möte i Eksjö för Västra regionen och i Umeå för Norra regionen. Ämnen vi tagit upp har varit t ex diabetes, assisterad PD och nutrition.

Även inom HD-verksamheten har vi funnit att nätverksträffar eller regionala utbildningar är ett bra sätt att arbeta på. Vi har haft regionala utbildningar i t ex Trollhättan, där deltagare från dialysavdelningarna i Trollhättan, Skövde, Borås, Karlstad och Torsby samlades för att lära sig och diskutera olika aspekter av 5008 under ledning av Torun Karlsson och Göran Svedlund. På motsvarande sätt har vi haft utbildningsdagar på olika sjukhus i Norrland.

Den 1:a oktober arrangerade vi, i samarbete med Fresenius Kabi, en utbildningsdag på Arlanda som var gemensam för sjuksköterskor inom både PD- och HD-verksamhet. Till denna hade vi bjudit in såväl nefrologer med nutrition som specialintresse som dietister. Vårt nya hjälpmedel för att bestämma torrsvikt, BCM, presenterades här. Att det är ett stort intresse för dessa frågor belystes inte minst av det stora deltagarantalet.

Personal från IVA-avdelningar har haft möjlighet att delta i utbildningar både på kontoret i Sollentuna och ute på avdelningarna. Några har också deltagit i en mer avancerad kurs i Düsseldorf.

Under den internationella kursen "Dialysis Academy" som i år hölls i Gent i Belgien deltog läkare från tre olika sjukhus i Sverige. I år är det återigen Heidelberg i Tyskland som står för värdskapet för denna populära utbildning.

Utbildningar för tekniker har genomförts både i Sollentuna och i Tyskland.

Utgivningen av Nefromedia fortsätter med alltid lika intressanta artiklar och rapporter.

Vi hoppas att ni känner att ni, när ni vill, är välkomna att kontakta oss för att komma med synpunkter och önskemål så att vi gemensamt kan utforma våra utbildningar så att vi alla får glädje av dem.

Vad kommer nu?

Vi har indelat våra utbildningar i olika nivåer för att det skall vara lättare att hitta det som passar er bäst. Det är inte nödvändigt att gå igenom de olika utbildningarna i någon speciell ordning.

Nivå 1

Nivå 1 innehåller våra basutbildningar som är tänkta för ny personal eller för personal som behöver uppdatera sina kunskaper och vill få tillfälle att samla sina kunskaper och diskutera kring dem.

Våra ämnen är;

- Den friska njurens anatomi och fysiologi
- Det uremiska syndromet
- Kalk- och fosfatbalansen
- HD-bas 1 och HD-bas 2
- PD-bas med olika tillägg
- CRRT
- Citratantikoagulation

Till basutbildningar hör också det introduktionspaket som vi erbjuder nya PD-sköterskor och som vi skräddarsyr efter önskemål. Kostnad: Utbildningarna i nivå 1 är kostnadsfria och ni står själva för lokal och fika.

Nivå 2

Under nivå 2 finns våra vidareutbildningar på kontoret eller regionalt. För att delta i dessa bör man ha någon erfarenhet av den behandling utbildningen gäller. Under denna nivå har vi riktade utbildningar inom specifika ämnen som vi ofta har på kontoret i Sollentuna men också t ex nätverksträffar i olika regioner. Under året planerar vi ett flertal olika utbildningar på denna nivå, inom både HD, PD och CRRT.

Kostnad: Utbildningar i nivå 2 som är förlagda till Sollentuna är kostnadsfria men ni står själva för resa och boende.

Nivå 3

Utbildningar på denna nivå gör er till avancerade användare inom det specifika området. Utbildningarna är kopplade till vårt material och det är en avancerad utbildning för sjuksköterskor med utbildningsintresse.

Kostnad: Utbildningar i nivå 3 är kostnadsfria men ni står själva för resa och boende. För utbildningar i Tyskland tillkommer en kursavgift.

Kontakta Annika Ralston

Utbildning för läkare – Dialysis Academy

Dialysis Academy är en intressant up-to-date kurs som tar upp aktuella trender och utvecklingen inom hemo- och peritonealdialys samt närliggande ämnen. Internationella talare säkerställer en hög vetenskaplig nivå och kursen kräver förkunskaper inom njurmedicin. Detta är en kurs som riktar sig till nya läkare inom njurmedicin. Kursen hålls i Fresenius Medical Cares regi, men i samarbete med universiteten i Gent och Heidelberg.

Preliminärt datum för årets kurs är den 8-10 oktober och kursorten är Heidelberg i Tyskland. Årets program är inte klart men vi bifogar programmet från i fjol, det brukar enbart vara mindre ändringar från år till år.

Antalet platser är begränsat. Kursavgift, 100 € samt halva res- och hotellkostnaden.

För information och anmälan kontakta Annika Ralston.

Utbildning för läkare – Nordic CRRT meeting

Mötet är förlagt till Düsseldorf i Tyskland den 10 - 11 maj 2010 och arrangeras av Universitetskliniken i Düsseldorf i samarbete med Fresenius Medical Care i Tyskland. Kursen håller hög nivå och kräver förkunskaper. Deltagarna är framför allt läkare men även sjuksköterskor med goda kunskaper om CRRT är välkomna. Föreläsarna är internationellt kända och kursen hålls på engelska.

Speciell inbjudan skickas ut.

För mer information kontakta Göran Wörden

Utbildning för medicintekniker

Våra utbildningar för medicintekniker är i flera steg med grund- och påbyggnadsutbildning. Kurserna hålls på Fresenius Medical Care i Sollentuna.

Grundutbildningarna ingår vid köp av maskin respektive modul. Även påbyggnadsutbildningarna är kostnadsfria, men ni står själva för resa och hotell.

På hemsidan finns schema för årets planerade utbildningar för medicintekniker.

För mer information kontakta Ingwald Wallström

HD- och PD-Nytt

I syfte att hjälpa till att sprida nyheter och information skickar vi kontinuerligt en nyhetsbulletin, HD- och PD-nytt till er. Denna kommer ut med olika intervall och är en kortfattad informationsskrift. Om ni önskar ytterligare information om något i HD- eller PD-nytt är ni välkomna att kontakta oss.

Nefromedia

Utgivningen av Nefromedia fortsätter som tidigare. Tidningen ges ut fyra gånger per år och innehåller såväl rapporter från kongresser som intressanta artiklar och kortfattade studierapporter.

Nivå 1 Allmänna ämnen

Anatomi och fysiologi

Ur innehållet:

- De friska njurarnas anatomi
- De viktigaste njurfunktionerna

Tid: 120 min

Kommentar: Syftet med denna föreläsning är att ge en beskrivning av den friska njurens anatomi och fysiologi för att öka förståelsen för det uremiska syndromet.

Det uremiska syndromet

Ur innehållet:

- Nefrotiskt syndrom
- De vanligaste kroniska njursjukdomarna
- Det uremiska syndromet

Tid: 90 min

Kommentar: Kortfattad genomgång av de vanligaste kroniska njursjukdomarna och en inblick i det uremiska syndromet med dess olika symptom.

Kalk och fosfatbalansen

Ur innehållet:

- Det friska skelettets uppbyggnad
- Ämnen som påverkar skelettet
- Det uremiska skelettet

Tid: 90 min

För mer information om våra basutbildningar var god ta kontakt med Annika Ralston.

Nivå 1 HD

HD-bas del 1

Ur innehållet:

- Vad är HD?
- Vad behöver vi och patienten för att dialysera?
- Vad gör vi mer för att patienten skall må bra?

Tid: 90 minuter

Kommentar: Denna föreläsning riktar sig till dig som är nyanställd på en hemodialysavdelning eller som på annat sätt kommer i kontakt med HD-patienten, t. ex. som anställd på en vårdavdelning eller mottagning.

Hd-bas del 2

Ur innehållet:

- Hemodialysat
- Dialysator
- Accesser
- Långtidseffekter

Tid: 210 minuter

Kommentar: Denna föreläsning riktar sig till dig som arbetat med hemodialys en tid och som vill veta lite mer och få tillfälle att samla dina kunskaper. Vår förhoppning är att vi skall ge en del nya kunskaper och inbjuda till givande diskussioner.

Nivå 1 PD

PD-bas

Ur innehållet:

- Peritoneum
- PD-katetern
- PD-lösningar
- PD och mat

Tid: 180 minuter

PD-bas tillägg praktik

Om ni önskar kan vi komplettera basföreläsningen med en praktisk genomgång av påsbyte med *stay•safe*®. Notera detta val på beställningslistan. Tiden blir olika lång beroende på antalet deltagare.

PD-bas tillägg *sleep•safe*®

Teoretisk och praktisk utbildning på APD-maskinen *stay•safe*®. Utbildningen är lämplig för nya PD sköterskor och för sköterskor på vårdavdelningar. Kan ges som tillägg till PD-bas eller individuellt. Tiden blir olika lång beroende på antalet deltagare.

PD-bas ultrafiltration och lösningar

Här tar vi upp problem som är relaterade till ultrafiltrationen hos PD-patienten. Vi har alla sett hur en del patienter får problem med övervätskning. Ibland är orsaken uppenbar, kanske han/hon dricker för mycket. Andra gånger är orsaken inte lika enkel. Vi börjar från början och går igenom principerna för ultrafiltration, fortsätter med orsaken och hur man utvärderar problemen och avslutar med vad vi kan göra åt dem.

Tid: 90 minuter

PD-bas exit-site

Bedömningen av exit-site är en viktig del av skötseln kring PD-patienten. Vi hjälper er förstå när man skall göra en bedömning, varför och vilka hjälpmedel man kan använda sig av. Grunderna för denna bedömning är gjorda av Dr Twardovsky och finns tillgängliga i PatientOnLine, men det är inte nödvändigt att ha denna programvara för att använda sig av bedömningsmetoden.

Tid: 60 minuter inklusive praktisk genomgång

Nivå 1 Akut dialys

CRRT

Ur innehållet:

- Grundläggande principer
- Dialysfilter
- Behandlingsformer
- Resultat

Tid: 60 minuter

Citratantikoagulation

Ur innehållet:

- Koagulationen
- Vad innebär citratantikoagulation

Tid: 30 minuter

För mer information om våra basutbildningar var god ta kontakt med Annika Ralston.

Nivå 2

Vidareutbildning för HD-sköterskor

I samarbete med dialysavdelningar på olika sjukhus kommer vi att fortsätta vårt arbete med regionala utbildningar. Programmet kommer att fastställas i samarbete med den avdelning som är värd för dagen men tyngdpunkten ligger alltid på olika funktioner runt 5008 maskinen. Vi kombinerar teori och praktisk undervisning. Årets första dagar blir i Lund men vi planerar för fler dagar under både våren och hösten och ni är välkomna att höra av er om ni är intresserade av att vara med.

Inbjudan kommer att gå ut till berörda klinker.

Vidareutbildning för PD-sköterskor

Vi kommer att i samarbete med PD-sköterskorna i Västra regionen fortsätta med våra nätverksträffar. Nästa träff blir i oktober och denna gång i Värnamo. Förslag på tema är akut start med PD och peritonit-behandling.

Vi hoppas också fortsätta med nätverksträffarna i Norra regionen och kanske även starta i någon ny region.

Inbjudan kommer att gå ut till berörda klinker.

Om ni är intresserade av motsvarande dagar kan ni kontakta oss.

Nivå 3

Avancerad utbildning för PD sköterskor som använder PatientOnLine (POL)

Vi planerar en tvådagars utbildning för avancerade användare av POL under våren 2010. För att delta i kursen bör man ha erfarenhet av POL.

Kursen kommer att innehålla ett grundläggande avsnitt och därefter inriktas på den medicinska delen. Vi kommer att ta upp ordinationer och uppföljning av behandlingar, framför allt med Sleep-Safe. Vi går igenom hur man kvalitetssäkrar behandlingen och optimerar behandlingsinställningarna utifrån gjorda tester. Kursen kommer också att innehålla ett avsnitt om registrering och bedömning av infektioner.

Antalet deltagare är maximerat till 10 personer per kurs och vid färre deltagare än fem flyttar vi fram kursen.

Vi återkommer med datum och inbjudan senare.

Avancerad utbildning för Multifiltrat användare

Under tidig höst kommer vi att ha en två-dagars utbildning på vårt kontor i Sollentuna. Kursen vänder sig till sjuksköterskor och läkare och kommer att innehålla såväl grundläggande dialysteori som fördjupad utbildning om dialysbehandling och citratantikoagulation. Mer information och inbjudan skickas separat.

I samarbete med Akademiska sjukhuset i Uppsala planerar vi att under senhösten 2010 arrangera ett möte för läkare och sjuksköterskor verksamma inom CRRT Tidigare möten har varit mycket uppskattade, så håll utkik efter inbjudan. Mer information och inbjudan skickas separat.

UTBILDNING FÖR MEDICINTEKNIKER

Grundutbildning

Ur innehållet:

Komprimerad grundutbildning på Fresenius dialysmaskin 4008 och dialyssystemet 5008.

Tid: En vecka

Kommentar: Denna kurs förutsätter att deltagarna har en grundläggande förståelse för vad dialys är. Kursen ingår enligt köpeavtal vid köp av dialysmaskin och är kostnadsfri.

Options

Ur innehållet:

Genomgång av följande moduler och tilläggfunktioner.

- BPM
- BTM
- BVM
- ONLINE plus
- OCM

Tid: Tiden är beroende av hur många moduler vi ska gå igenom och närmre information får du vid anmälan. Vid genomgång av samtliga moduler är kurstiden en vecka.

Kommentar: Denna utbildning ingår enligt köpeavtal vid köp av moduler och är kostnadsfri.

Update

Ur innehållet:

- Repetition av maskinens basfunktioner
- Genomgång av nyheter som tillkommit sedan senaste utbildningstillfället
- Uppdatering av manualer

Tid: 2,5 dagar

Kommentar: Deltagarna kallas till denna utbildning när 36 månader förflutit sedan föregående utbildningstillfälle.

På hemsidan finns schema för årets planerade utbildningar för medicintekniker.

För mer information kontakta Ingwald Wallström.

BESTÄLLNINGSLISTA

Utbildningar 2010 nivå 1

Sjukhus _____ Avdelning _____

Telefon _____ Epost _____

Kontaktperson _____ Säkrast kl. _____

Basutbildning

Föreläsning

Beräknat antal åhörare _____

HD-bas del 1

HD-bas del 2

PD-bas

- praktisk genomgång
- bedömning av exit-site
- *stay•safe*®
- ultrafiltration

Anatomi och fysiologi

Det uremiska syndromet

Kalk- och fosfatbalansen

CRRT

Citrat antikoagulation

Önskat datum

Alt 1 _____ Alt 2 _____

Introduktionsutbildning för nya PD-sköterskor, önskat datum _____

Namn på deltagare _____

Friday, 16 October

- Welcome R. Vanholder, Ghent
- Safety aspects of hemodialysis
Th. Roy, Bad Homburg
- Basic principles of hemodialysis
R. Vanholder, Ghent
- Hemodialysis session: the nurses view
S. Claus, Ghent
- Does the dialyzer matter (MPO)?
R. Vanholder, Ghent
- How to optimize dialysis adequacy
J. Bommer, Heidelberg
- EPO: What's new? I. Macdougall, London
- Hemodialysis: hands on (incl. home hemodialysis)
- Dialysis water quality assessment
G. Glorieux, Ghent
- Ca-P metabolism J. Bommer, Heidelberg
- Genius System W. Van Biesen, Ghent
- Travel to University Hospital - UZG
- Genius: hands on

Saturday, 17 October

- Principles of peritoneal dialysis
B. Bammens, Leuven
- Give to Cesar what belongs to Cesar: the right peritoneal dialysis treatment for the right patient
A. Covic, Iasi
- Peritoneal dialysis – hands on V. Schwenger, Heidelberg
- Peritoneal dialysis: hands on

- The art of rope dancing: adequate peritoneal dialysis prescription W. Van Biesen, Ghent
- PD: the nurses view D. Vijt, Ghent
- Clinical cases - dialysis
- Home hemodialysis M. Kooistra, Utrecht
- Blood pressure and salt in dialysis: clinical aspects
E. Ritz, Heidelberg
- Salt and dialysis: technical aspects
J. Vienken, Bad Homburg
- Body composition measurement
P. Wabel, Bad Homburg
- Hepatitis C and chronic kidney disease
M. Jadoul, Brussels
- Diabetes and chronic kidney disease
E. Ritz, Heidelberg
- Acute kidney injury: conservative & dialysis treatment W. Van Biesen, Ghent
- Acute kidney injury: hands on

Sunday, 18 October

- Vascular access: the view of the nephrologist
R. Vanholder, Ghent
- Vascular access: the view of the surgeon
V. Mickley, Rastatt
- Clinical cases - transplantation
- New onset diabetes mellitus after transplantation
S. Van Laecke, Ghent
- New ERBP position statement on transplantation
D. Abramowicz, Brussel
- Living donation P. Peeters, Ghent

Anteckningar

A series of horizontal lines for taking notes, starting from the top of the page and extending to the bottom. The lines are evenly spaced and cover most of the page width.

Fresenius Medical Care

Fresenius Medical Care Sverige AB · Djupdalsvägen 24, S-192 51 Sollentuna · Tel +46 (0)8-594 77 600 · Fax +46 (0)8-594 77 620
Epost sverige@fmc-ag.com · Hemsida www.fmc-ag.se